

2010. 02. 04.

Egy fénykép

Karácsonykor megjelent a Magyar Nemzetben egy fénykép. Mivel a retró korszakát éljük, közelebről meg sem néztem, gondoltam, a Horthy-korszak egyik népkonyhája. A kép ugyanis egy kígyózó sort ábrázolt, amely a Blaha Lujza tértől a Rókus-kórház mögötti kápolnáig húzódott. Aki nem ismerős Pesten, annak a hossz: néhány méter híján egy buszmegállónyi. Hát, a fénykép nem a Horthy-korszak szegénypolitikáját dokumentálta, hanem azt, hogy a karácsony előtti napon a Krisna-tudatú hívők - a Krisnások - lencsefőzeléket osztottak a Blaha Lujza téren. Nem 1930-ban, nem 1945-ben, hanem 2009-ben Magyarországon, Budapesten.

A magyar társadalom igen kritikusan áll a szegénységhez. Sok*ig tartotta magát a rátarti tévhit, hogy a szegénység oka a személyben keresendő. Mert iszik, munkakerülő, elszórta a pénzt, mert nem takarékos, tehát maga tehet a sorsáról. Csak hát ez a sor a Blahán hosszú ahhoz, hogy csupa alkesz, munkakerülő álldogáljon benne lencsefőzelékre várva. Amikor társaságban kissé emelt hangon elmeséltem a látottakat, néhányan azonnal vigasztaltak: ugyan, van egy csomó jómódú, aki brahiból beáll egy ilyen sorba. Oltári dumákat lehet hallgatni, és közvetlen tapasztalatokat szerezni a nép sűrűjéből. Elég hihetetlen, mert ki őrült meg karácsony előtt egy nappal beállni egy több száz méteres sorba amatőr szociológiai kutatásokat végezni? Ne áltassuk magunkat! A szegénység olyan mértéket öltött, amit szégyellni dőreség. Olyan, hogy tisztos szegénység, csak a mesében létezik. A szegénység nem tisztos, hanem életveszélyes. Amikor a Gyurcsány-félék arról szavalnak, hogy átérzik, milyen lehet negyvenezer forintos nyugdíjból élni, hazudnak. Azok pedig, akik azzal uszítják a közvéleményt, hogy a kormány a henye nyugdíjasoknak kedvez, szintén hazudósak. Negyvenezer, de hatvanezer forintból sem lehet megélni. Még vegetálni sem. Akik pedig egy bali nyaralás és egy wellness hétvége között azt nyilatkozzák a sajtóban, hogy a boldogsághoz nem kell pénz, azoknak üzenem, hogy azért, mert nekik van. A boldogsághoz szigorúan véve tényleg nem kell pénz, elég, ha beleszeretsz valakibe, és nyakig úszol a boldogságban. A pénz nem a boldogsághoz, hanem az életben maradáshoz kell. De ahhoz alapvetően.

Magyarországon ma egyre nagyobb tömegeknek nem adatik meg még az élethez való alapvető jog sem. Alapvető jog a lakás és az evés, még akkor is, ha az alkotmány ezt nem rögzíti ilyen póriasan.

Az áremelkedések és a folyamatos adóemelések először megnehezítették az átlagcsalád életét, majd az energiaárak állandó emelése megette a jövedelmek nagyját. A végső csapást a hiteltörlesztések drámai megugrása mérte a gyanútlan lakosságra. Aztán a munkanélküliség és az utolsó percig el nem hitt kilakoltatások elvégzik a magukét. Éjszakára megtelnek a köztéri padok és a szellőzőrácsok.

Áll a sor a Blaha Lujza téren, és azon gondolkozol, miért a Krisnások? Miért nem az országgyűlési képviselők dobtak össze egy kis pénzt? Azt tudjuk, hogy a Fidesz narancsot és banánt osztogatott a Blahán, de arról nem tudunk, hogy közösen a képviselők gondoltak-e arra az éhes tömegre, amelyik csendben és megadóan állta ki a sorát a lencsefőzelékért. A helyzet, mint a fotó dokumentálja, tragikus, mondhatni embertelen. És ilyenkor sajnós az ember undorral gondol az Operabáltól a zabálás partikig mindenre. Meg arra, amikor Bajnai miniszterelnök kerekre nyílt szemekkel dicsekszik, hogy a fogyasztás visszafogása nagyon tetszik az IMF-nek. Be kellene ezzel a szöveggel állnia a sorba, vajon mit szólnának hozzá az éhező emberek?

2010. 02. 11.

Ellen-Operabál

Minden évben zavarba ejt, amikor azt olvasom, az ATTAC Egyesület, más szervezetekkel karöltve, ellen- Operabált szervez szegényeknek, hajléktalanoknak, szemben a dalszínházzal a balettintézet épülete előtt.

Az öt éve egyre bővülő program része az utcazenészek fellépése mellett a bálba érkező gazdagok kigúnyolása is. A cél pedig a munka és a tőke között húzódó antagonisztikus ellentét bemutatása.

Szeretem ezt a szót, hogy antagonisztikus, harminc évet is szoktam fiatalodni, ha valahol megpillantom. Gimnáziumi világnézetórák elevenednek meg a képzeletemben, ifjúság, kitárt iskolaablak, akácillat a levegőben, amilyen csak az alföldi kisvárosokban volt valaha. Meglehet, szigorú aktivistáink szemében ez is léhaság, amiképpen az Operabál is az. Az ellenbálozók ugyanis azt kifogásolják leginkább, hogy míg egyre nagyobb a nyomor az országban, a puccos gazdagok a fényes termekben rázzák a rongyot, drága csemegéket tömnek magukba, s különleges italokat küldenek utánuk. Egyetlen estén az egyszerű dolgozó emberek többhavi bérét bálozzák el fejenként, míg mások odakint éheznek, rongyokban járnak, még fedél sincs a fejük felett. A logika egyszerű, annyira egyszerű, hogy még sántít is. Egyetlen Operabál elmaradása ugyanis minden bizonytalanság lenne az ellen- operabálozók által is támogatandó egyszerű emberek, vagy az azokat foglalkoztatók számára.

Tehát még az sem lenne megoldás, ha azt mondanák a bálozók, idén nem veszünk báli ruhát, nem fogadunk taxit, idén nem kell semmi, se étel, se ital, se fényes termék, se táncosok, zenészek, összeadjuk a pénzt, amit sznob módon elbáloznánk, kapják meg a hajléktalanok meg az árva gyerekek. Az is furcsán néz ki, hogy a hajléktalanokat odaráncigálják a gazdagok autói elé, és ott etetik, szórakoztatják őket, mint valami kirakati figurákat. Amiben persze mégis egyetérthetünk az ellenbálozókkal, az az, hogy kevés európai országban él annyi szívtelen, lelketlen, fantáziátlan, s főként a kultúra és a szellem világára immúnis gazdag ember, mint Magyarországon. Nálunk ugyanis a gazdagok és a politikusok java része az egyetemi padokból szinte átmenet nélkül esett át a parlamenti padokba és vezetői székekbe a rendszerváltás táján és az azt követő években. Szellemi, lelki érésük így elmaradt, és egyelőre nem látszik, hogy féltudalosságuknak egyáltalán a tudatában lennének.

tehet, hogy néhány év múlva tömeges és rejtélyes üzletemberi, politikusi idegösszeomlások tanúi leszünk a fentiek miatt? Egyelőre azonban csak minden más omlik össze körülöttük. Ok pedig nem moccannak, nem változnak, beérik azzal így a báli szezonban is, ha a kultúra felszínes, alkalmi fogyasztói, nem pedig érzékeny, nyitott befogadói, tanítványai. A szegény-gazdag ellentét egyébként Magyarországon azért csak ritkán torkollik nyílt konfliktusokba, mivel gazdagok és szegények végtelenül távol élnek egymástól, sehol sem találkoznak, így nem ismerik egymást, nem értik egymás szavát, egymás jeleit. Félnak egymástól. Nem bíznak egymásban. Pedig az elkövetkezendő időket csak nagyon szoros összefogással, egyetértésben lehetne jól átvészelni. A magyar felső rétegről a múltból azért vannak szép emlékeink. Egy Széchenyi például, aki néhány év leforgása alatt csodákat művelt (Magyar Tudományos Akadémia, lóversenypálya, Lánchíd), és akinek kései utóda az idej nyitótáncot vezeti az Operabálon. Ki tudja, az a régi Széchenyi talán éppen bálokon, pohárral a kézben, báli ruhában, két tánc között nyert meg más magyar gazdagokat, előkelőket, kiváltságosokat az országot felvirágoztató terveinek.